कवलयति Den. P. To eat, devour; Pt. 4; Māl. 7.

कवलिका A bandage.

कवलित *a.* 1 Eaten, swallowed up (as a mouthful). -2 Chewed. -3 (Hence) Taken, seized; as is मृत्युना कवलिता.

कवष, -कवष् *a.* Ved. Sounding, creaking (as the door). **-षः** 1 A shield. -2 N. of a Ṛisi (कवष ऐलूष); Rv. 7. 18. 12.

कवसः 1 An armour. -2 A prickly shrub.

कवाट (-टी) See कपाट. पुरीं महायन्त्रकवाटमुख्याम् Rām. 6. 39. 27. कवाटदुर्धर्षतिरःप्रसारिता N. -**Comp.** **-योगः** door panel; Kau. A. 2. 3.

कवारम् A lotus.

कवारी *a.* Ved. Selfish, stingy; a mean or contemptible enemy; न कवारिभ्यो न हि ते पृणन्ति Rv. 10. 107. 3.

कवि *a.* [कु-इ Uṇ. 4. 138] 1 Omniscient; Mb. 1. 5. 27; कविं पुराणमनुशासितारम् Bg. 8. 9; Ms. 4. 24. -2 Intelligent, clever, wise; कविर्मूकवदात्मानं स दृष्ट्या दर्शयेन्नृणाम् Bhāg. 7. 13, 10, 18. -3 Thinking, thoughtful. -4 Praiseworthy. **-विः** 1 A wise man, a thinker, a sage; कवीनामुशना कविः Bg. 10. 37; Ms. 7. 49, 2. 151. -2 A poet; तद् ब्रूहि रामचरितं आद्यः कविरसि U. 2; मन्दः कवियशःप्रार्थी R. 1. 3; इदं कविभ्यः पूर्वेभ्यो नमोवाकं प्रशास्महे U. 1. 1; Śi. 2. 86. -3 An epithet of Śukra, the preceptor of the Asuras; कविरिव वृषपर्वणः K. 56. -4 Vālmīki, the first poet. -5 Brahmā; Bhāg. 5. 18. 6. -6 The sun. *-f.* The bit of a bridle; see कविका. **-Comp.** **-ज्येष्ठः** an epithet of Vālmīki, the first poet. **-पुत्रः** an epithet of Śukra. **-राजः** 1 a great poet; श्रीहर्ष कविराजराजिमुकुटालङ्कारहीरः सुतम् occurring in the last verse of every canto of Naiṣadha Charita. -2 N. of a poet, author of a poem called राघवपाण्डवीय. **-रामायणः** an epithet of Vālmīki. **-समयः** convention of Poets.

कविकः, -का The bit of a bridle. खरतरकविकाकर्षणात्यर्थभुग्नैः (स्कन्धदेशैः) Mu. 4. 7.

कविता Poetry; सुकविता यद्यस्ति राज्येन किम् Bh. 2. 21; यस्याश्चोरश्चिकुरनिकरः कर्णपूरो मयूरो भासो हासः कविकुलगुरुः कालिदासो विलासः। हर्षो हर्षो हृदयवसतिः पञ्चबाणस्तु बाणः केषां नैषा कथय कविताकामिनी कौतुकाय ॥ P. R. 1. 22.

कवित्वम् 1 Intelligence; कविः कवित्वा दिवि रूपमासजत् Rv. 10. 124. 7. -2 Poetic skill.

कवि (वी) यम् The bit of a bridle.

कवेलम् A lotus.

कवोष्ण *a.* Slightly warm, tepid; पयः पूर्वैः स्वनिःश्वासैः कवोष्णमुपभुज्यते। R. 1. 67. महुर्मुहुर्न्यश्वसिषुः कवोष्णम् Bk. 3. 17.

कव्यम् (opp. हव्य) An oblation of food to deceased ancestors; एष वै प्रथमः कल्पः प्रदाने हव्यकव्ययोः Ms. 3. 147, 97, 128. **-व्यः** A class of manes. कव्योऽसि हव्यसूदन Mbh. on P. VI. 4. 30. **-Comp.** **-वालः** 1 fire. -2 a class of manes. **-वाह्** *m.*, **वाहः**, **-वाहनः** fire. cf. कव्यवाहनः

कश् 1 P. To sound.

कशः A whip (usually in pl.). **-शा** A whip; इदानीं सुकुमारेऽस्मिन् निःशङ्कं कर्कशाः कशाः। तव गात्रे पतिष्यन्ति सहास्माकं मनोरथैः ॥ Mk. 9. 35 (where the word may be *m.* or *f.*) -2 Flogging. -3 A string, rope. -4 The mouth. -5 A quality. -6 Fat; कशशब्दो मेदसि प्रसिद्धः। यथा कशवाहिनो रथाः मेदोवाहिन इति गम्यते। ŚB. on MS. 9. 4. 22. **-Comp.** **-त्रयम्** the three modes of flogging a horse; सम्यक् कशात्रयविचारवता नियुक्तः Śi.

कश्य *a.* [कशामर्हति, कशा-यत्] Fit to be whipped or flogged. **-श्यम्** 1 Spirituous liquor. -2 A horse's flank.

कशस् *n.* Water.

कशिकः A mungoose.

कशिपु *m.* or *n.* 1 A mat. -2 A pillow. -3 A bed. सत्यां क्षितौ किं कशिपोः प्रयासैः Bhāg. 2. 2. 4. **-पुः** 1 Food. -2 Clothing. -3 Food and clothing (according to विश्व).

कशे (से) रु *m.*, *n.* 1 The backbone. -2 A kind of grass. **-रुः** One of the nine divisions of Jambudvīpa.

कशेरुकः, कसेरुक -काः A sort of grass. **-का** The backbone.

कश्मल *a.* [Uṇ 1. 106.] Foul, dirty, disgraceful, ignominious; मत्संबंधात्कश्मला किंवदन्ती स्याच्चेदस्मिन्हन्त धिङ् मामधन्यम् U. 1. 42. **-लम्** 1 Dejection of mind, lowness or depression of spirits; delusion (मोह); यदाश्रौषं कश्मलेनाभिपन्ने Mb. 1. 1. 181. कश्मलं महदाविशत Mb; कुतस्त्वा कश्मलमिदं विषमे समुपस्थितम् Bg. 2. 2. -2 Sin. -3 A swoon. शोचन्विमुह्यन्नुपयाति कश्मलम् Bhāg. 5. 13. 7. -4 Consternation, alarm.

कश्मीरः (pl.) N. of a country, the modern Kaṣmir. अभिजानासि देवदत्त यत्कश्मीरेषु वत्स्यामः Mbh. on I. 1. 44. also on III. 2. 114. (Its position is thus described in Tantras:- शारदामठमारभ्य कुङ्कुमाद्रितटान्तकः। तावत्कश्मीरदेशः स्यात् पञ्चाशद्योजनात्मकः) **-Comp.** **-जः, -जम्, -जन्मन्** *m.*, *n.* saffron; कश्मीरजस्य कटुताऽपि नितान्तरम्या Bv. 1. 71. v. l.

कश्यपः *a.* Having black teeth. **-पः** 1 A tortoise. -2 A sort of fish. -3 A kind of deer. -4 N. of a Ṛisi, the husband of Aditi and Diti, and thus the father both of gods and demons, (so called because he drank कश्य 'liquor'; cf. कश्यपस्तस्य पुत्रोऽभूत कश्यपानात् स कश्यपः। Mārk. P.) [He was the son of Marīchi, the son of Brahmā. He bears a very important share in the work of creation. According to Māhabhārata